

Oslo, 2. november 2012

Presentasjon av 3. kvartals regnskap KLP-konsernet

The KLP logo is located in the bottom left corner of the slide. It consists of the letters 'KLP' in a stylized, red, serif font. The background of the slide is a photograph of a coastal landscape with a body of water, several large rocks, and a grassy shore in the foreground. The sky is overcast and hazy.

KLP

Innhold

1. Hovedtrekk
2. KLP-konsernet
3. Liv og pensjon
4. KLP soliditet og forvaltning
5. Skadeforsikring
6. Bank- og finansieringstjenester
7. Kapitalforvaltning
8. Oppsummering

Hovedtrekk

2012 – Sterke resultater etter tre kvartal

- Livselskapets kollektivportefølje ga:
  - Bokført avkastning på 3,2 prosent
  - Verdijustert avkastning 5,3 prosentSelskapsporteføljen ga en avkastning på 4,0 prosent
- Konsernets driftsresultat etter andre kvartal 8.9 milliarder kroner, samlet resultat til kunder over 8,0 milliarder kroner (inklusive avsetning til kursreguleringsfond)
- Konsernets forvaltningskapital 324 milliarder kroner
- Samlet soliditetskapital 47,6 milliarder kroner – 19,6 prosent av forsikringsfond med rentegaranti

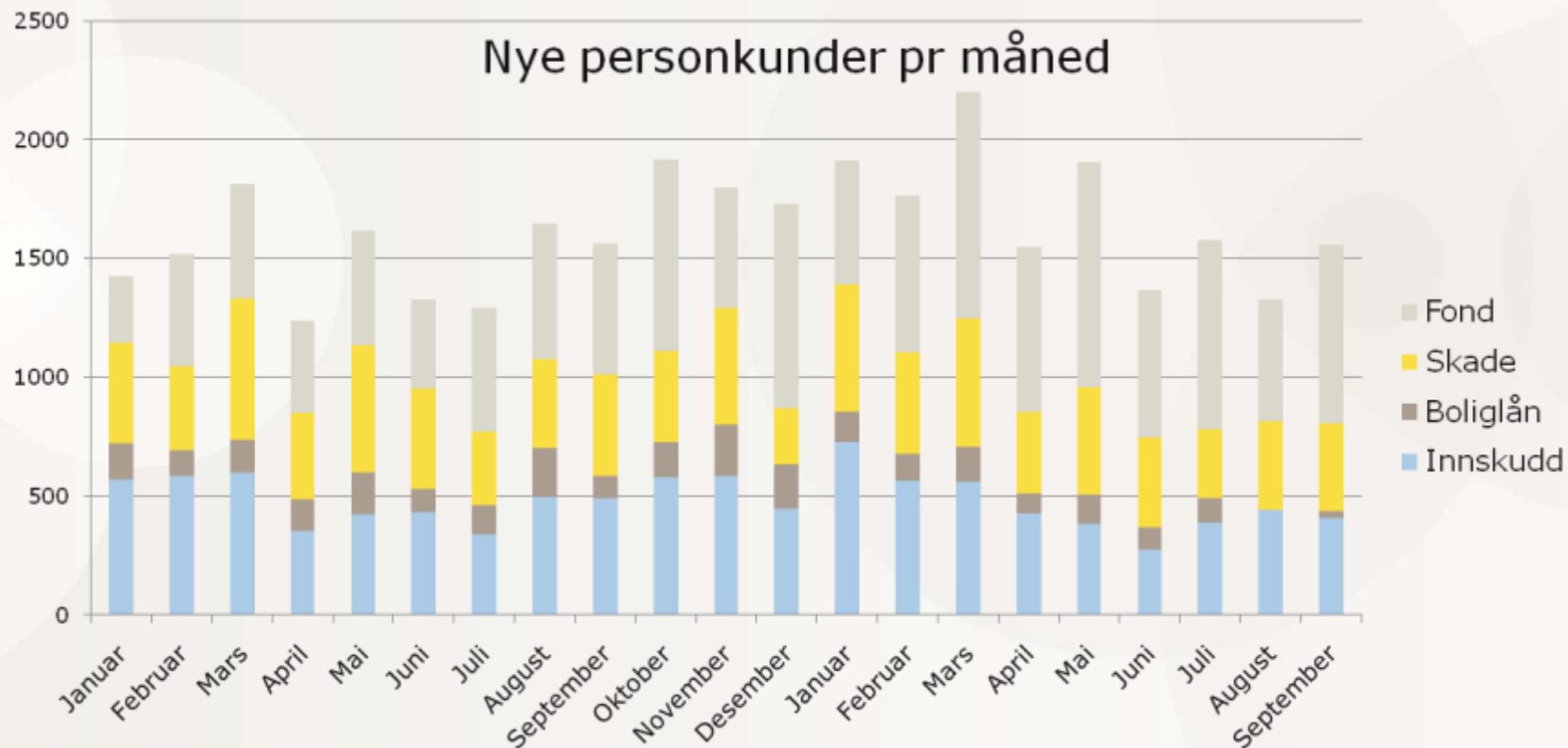
2012 - KLP har suksess i markedet

- 7 av 8 avgjorte kommunale anbudskonkurranser vunnet av KLP
  - Tilflytting av premiereserver totalt 2,0 milliarder kroner
  - Omfatter 11 000 personer i ordningene
- KLP Bedriftspensjon: 222 nye kunder
- KLP Banken: 3 301 nye personkunder
- KLP Skadeforsikring: Nysalg 31,6 millioner kroner

Status for personmarkedssatsingen 3. kvartal

Vekst som planlagt

- I alt 44 894 personkunder; (2012 3. kvartal)
- 22 012 Banken (inkl liv)
- 14 959 Skade
- 11 639 Fond (direktekunder)

KLP – avkastning i investeringsporteføljer

<i>Alle tall i prosent</i>	3. kvartal 2012	3. kvartal 2011	Hele året 2011
Kollektivportefølje			
Bokført	1,2	0,6	4,5
Verdijustert	2,2	-1,2	3,3
Verdijustert inkludert merverdier for investeringer bokført til amortisert kost	2,6	-0,1	4,0
Investeringsvalgportefølje	2,5	-2,1	2,2
Selskapsportefølje	1,3	0,2	4,2

KLP-konsern

KLP-konsern – resultat fra virksomhetsområder

<i>Millioner kroner</i>	Hittil i år		Året
	30.09.12	30.09.11	2011
Livsforsikring	493	503	753
Skadeforsikring	99	33	25
Bank	86	-34	-81
Kapitalforvaltning	14	21	26
Øvrig virksomhet	1	0	2
Konsernresultat	692	523	726

KLP-konsern – hovedtall fra resultatet

<i>Millioner kroner</i>	Hittil i år		Året
	30.09.12	30.09.11	2011
Premieinntekter for egen regning	22 903	18 414	22 574
Netto inntekter fra investeringer	13 891	2 893	8 117
Erstatninger	-8 529	-7 879	-10 615
Forsikringsmessige avsetninger	-18 671	-14 513	-17 291
Driftskostnader	-818	-780	-1 115
Andre inntekter og kostnader	95	65	89
Driftsresultat	8 870	-1 800	1 757
Til/fra kursreguleringsfond i livsforsikring	-5 437	5 607	2 505
Til/fra tilleggsavsetninger i livsforsikring	0	31	-2 156
Midler tilført kunder i livsforsikring	-2 639	-3 361	-1 453
Konsernresultat før skatt	794	477	653
Skattekostnad	-2	-21	-24
Andre resultatelementer	-100	67	97
Konsernresultat	692	523	726

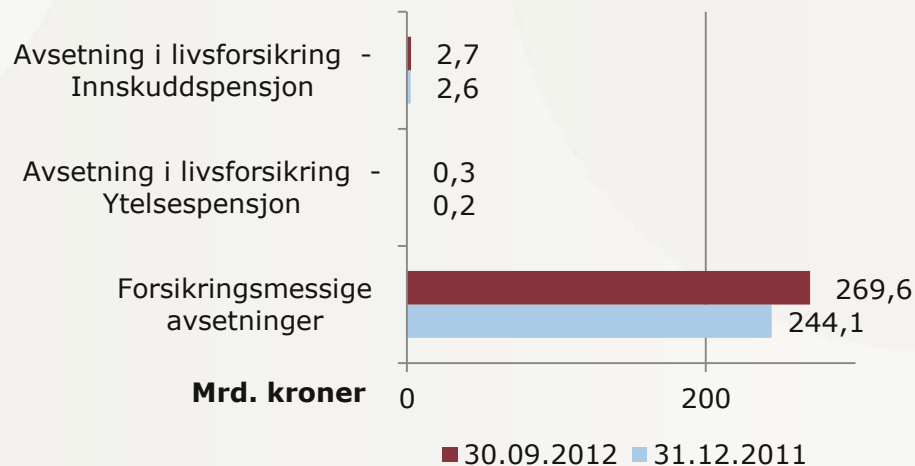
KLP-konsern – eiendeler

<i>Millioner kroner</i>	30.09.2012	31.12.2011	Endring
Investerings eiendom	31 004	28 726	2 278
Gjeldsinstrumenter som holdes til forfall	38 554	41 438	-2 883
Gjeldsinstrumenter klassifisert som lån og fordring	49 949	46 936	3 013
Utlån kommuner, bedrifter og personkunder	52 862	53 543	-681
Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi over resultatet	91 860	77 050	14 810
Aksjer til virkelig verdi over resultatet	40 046	36 168	3 878
Finansielle derivater	1 497	915	582
Investeringer i tilknyttede selskap	3	3	0
Eiendeler i innskuddsbasert livsforsikring	276	198	78
Immaterielle eiendeler	352	344	9
Andre eiendeler	17 229	6 463	10 766
Sum eiendeler	323 634	291 784	31 849

KLP-konsern – egenkapital og forpliktelser

Millioner kroner	30.09.2012	31.12.2011	Endring
Egenkapital	13 392	12 064	1 327
Fondsobligasjon og ansvarlige lån	4 135	4 288	-154
Gjeld til kredittinstitusjoner	4 854	1 398	3 456
Utstedt obligasjonslån med fortrinsrett	20 767	22 152	-1 385
Gjeld til og innskudd fra kunder	2 553	1 840	712
Forsikringsmessige avsetninger	272 595	246 850	25 745
Andre forpliktelser	5 339	3 190	2 149
Sum egenkapital og gjeld	323 634	291 784	31 850

Forsikringsmessige avsetninger KLP konsern

Liv og pensjon

Kommunal Landspensjonskasse står for konsernets kjernevirksomhet og leverer offentlig tjenstepensjon og gruppelivsforsikring til kommune- og helsesektoren samt til bedriftssegmentet for offentlig tjenstepensjon.

Kommunal Landspensjonskasse omtales som **KLP** i etterfølgende tallpresentasjon.

KLP Bedriftspensjon leverer innskudds- og foretakspensjon til virksomheter som ikke er forpliktet til å ha offentlig tjenstepensjon.

Livsforsikring

- Av 18 ordninger på tilbud i 2012 har hittil syv endelig valgt KLP, mens det er ytterligere ti kommuner som ikke har tatt endelig beslutning
- De avgjorte tilbud representerer et forsikringsvolum på 2 milliarder kroner og en økning på 11 000 medlemmer i selskapets ordninger
- Én kommune forlot KLP i forbindelse med en kommunesammenslåing hvor den nye kommunen valgte å opprette egen pensjonskasse.

KLP - hovedtall fra resultatet

<i>Millioner kroner</i>	Hittil i år		Året 2011
	30.09.12	30.09.11	
Premieinntekter og mottatte reserver	22 186	17 772	21 752
Netto inntekt fra investeringer i kundeporteføljer	13 062	2 415	7 449
Erstatninger og avgitte flyttereserver	-8 102	-7 492	-10 033
Endring i forsikringsforpliktelse	-23 756	-8 678	-16 663
Midler tilordnet forsikringskontrakter	-2 632	-3 324	-1 451
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-597	-550	-788
Andre forsikringsrelaterte inntekter og kostnader	3	2	4
Resultat av teknisk regnskap	163	146	271
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	638	520	639
Andre inntekter og kostnader	-150	-153	-205
Resultat av ikke-teknisk regnskap	489	367	434
Totalresultat	652	512	705

KLP - resultatfordeling

Millioner kroner	Resultat til kunder	Resultat til selskap	Hittil i år		Året 2011
			30.09.12	30.09.11	
Avkastningsresultat	2 385	14	2 399	3 127	3 286
Risikoresultat	60	58	118	112	305
Administrasjonsresultat		62	62	72	61
Rentegarantipremie		216	216	158	212
Netto inntekter selskapsporteføljen		489	489	367	434
Avkastning fra egenkapitaltilskudd tilført kunder	186	-186	-	-	
Resultat hittil i år 30.09.2012	2 632	652	3 284	3 836	4 299

Foreløpig
2,6
milliarder
til kundene

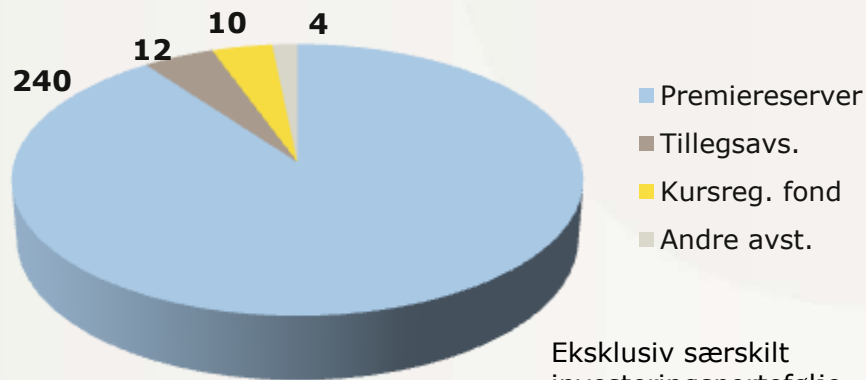
KLP – eiendeler

<i>Millioner kroner</i>	30.09.2012	31.12.2011	Endring hittil i 2012
Eiendeler i selskapsporteføljen	30 676	18 075	12 601
Eiendeler i kollektivporteføljen	259 084	242 267	16 817
Eiendeler i investeringsvalgporteføljen	1 499	1 404	94
Sum eiendeler	291 258	261 746	29 512

KLP – egenkapital og forpliktelser

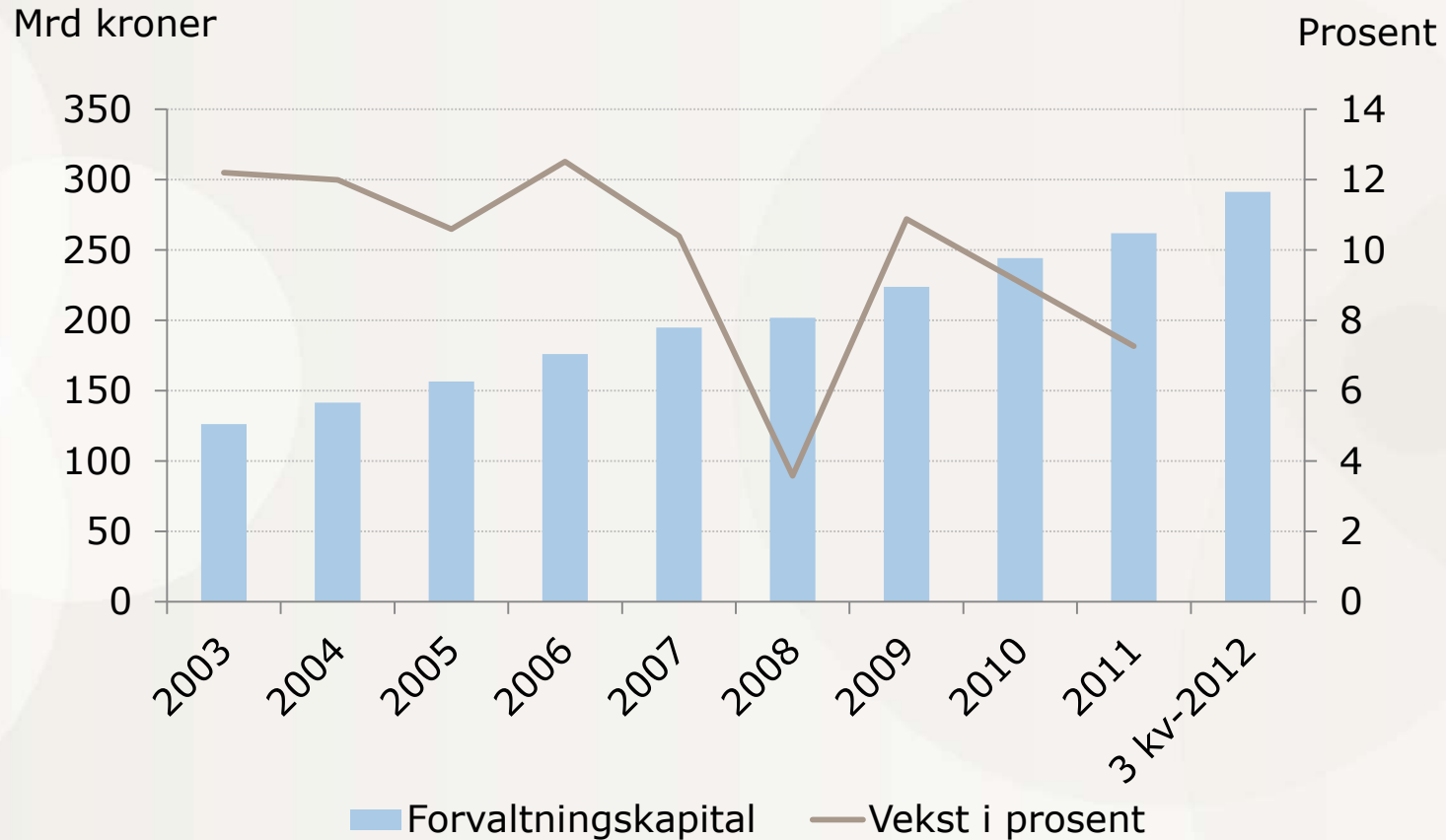
Millioner kroner	30.09.2012	31.12.2011	Endring hittil i 2012
Innskutt egenkapital	6 853	6 217	635
Opptjent egenkapital	6 376	5 723	652
Fondsobligasjon og ansvarlige lån	4 135	4 288	-154
Forsikringsforpliktelser	268 697	243 439	25 258
Øvrige forpliktelser	5 198	2 078	3 120
Sum egenkapital, avsetninger og gjeld	291 258	261 746	29 512

**Forsikringsforpliktelser 30.09.2012 -
milliarder kroner**

Eksklusiv særskilt
investeringsportefølje
på 1,5 milliarder kroner

KLP – forvaltningskapital og vekstrate

KLP Bedriftspensjon – resultat og fordeling

<i>Millioner kroner</i>	Hittil i år		Året 2011
	30.09.12	30.09.11	
Avkastningsresultat	8,1	6,6	14,2
Risikoresultat	3,5	2,8	2,2
Administrasjonsresultat	-22,6	-19,0	-28,2
Rentegarantipremie og fortjenesteelement	2,5	1,3	1,9
Netto inntekter selskapsporteføljen	2,6	1,3	1,9
Sum	-6,0	-7,0	-8,0
Herav resultat til kunder	7,5	6,8	15,8
Resultat til eier	-13,5	-13,8	-23,8

KLP Bedriftspensjon – avkastning og soliditet

<i>Alle tall i prosent</i>	Hittil i år		Året 2011
	30.09.12	30.09.11	
Kollektivportefølje			
Bokført	3,6	3,8	6,3
Verdijustert	5,2	1,3	3,7
Investeringsvalg/Innskuddspensjon	10,1	-4,1	0,2
Selskapsportefølje	5,3	3,2	4,8

<i>Alle tall i prosent</i>	30.09.2012	31.12.2011
Kapitaldekning	9,5	13,9
Solvensmargindekning	164,0	217,0
Bufferkapitalutnyttelse (stresstest)	106,0	82,0

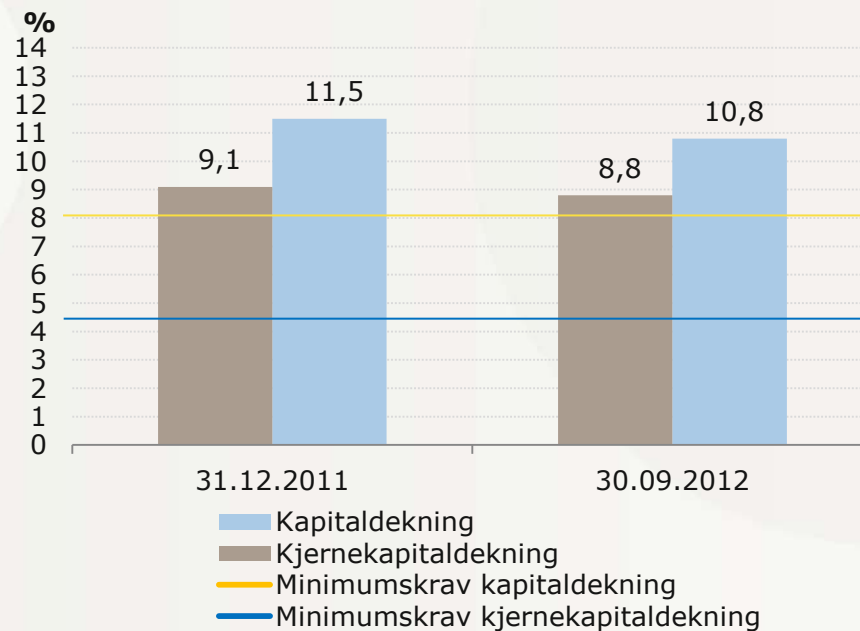
<i>Millioner kroner</i>	30.09.2012	31.12.2011
Kursreguleringsfond	12,5	-
Tilleggsavsetninger	27,9	24,9
Soliditetskapital	132,7	90,2

KLP LIV – soliditet og forvaltning

KLP – kapitaldekning

<i>Alle tall i prosent</i>	30.09.2012	31.12.2011
Kapitaldekning	10,8	11,5
Kjernekapitaldekning	8,8	9,1
Minimumskrav kapitaldekning	8,0	8,0
Minimumskrav kjernekapitaldekning	4,0	4,0

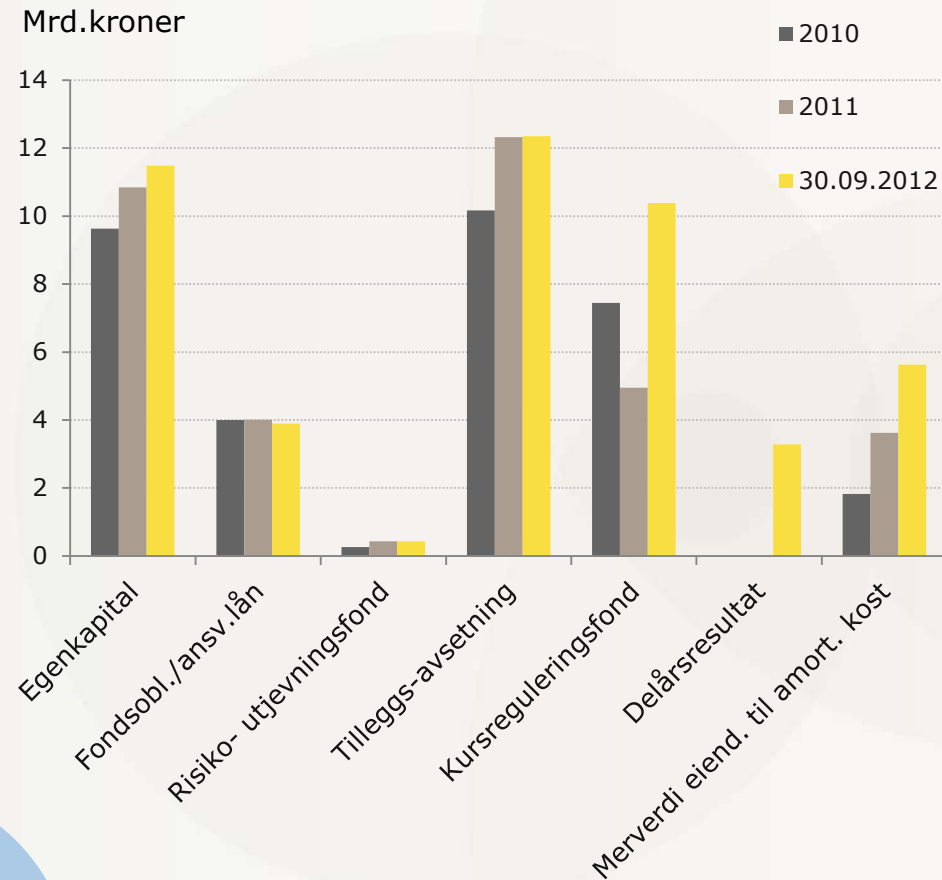
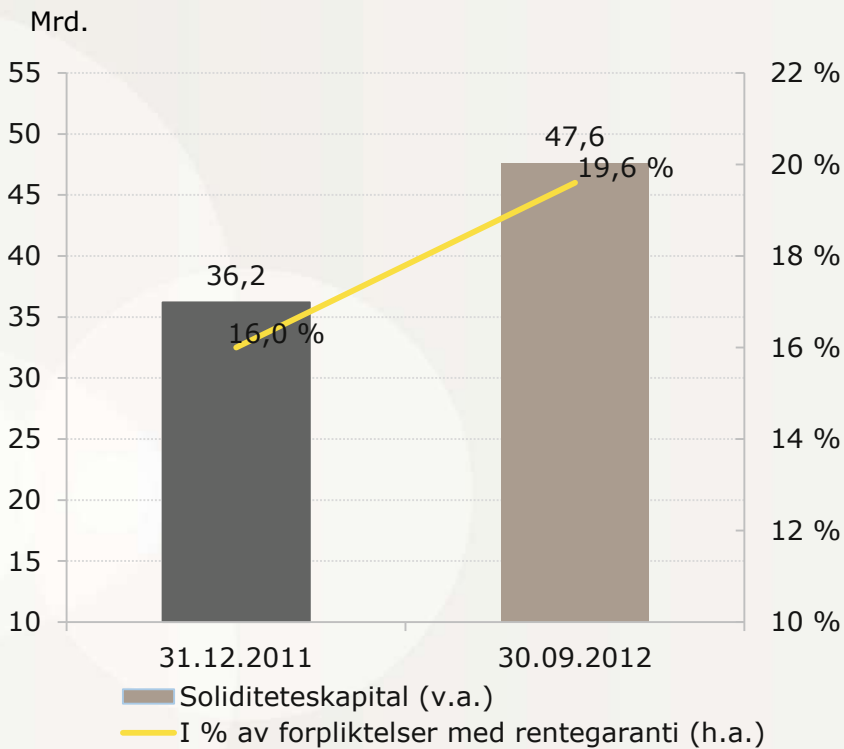
KLP – bufferkapital*

<i>Millioner kroner</i>	30.09.2012	31.12.2011
Kursreguleringsfond	10 382	4 958
Tilleggsavsetninger	12 352	12 319
Kjernekapitalmargin	4 018	4 505
Delårsresultat	3 284	
Bufferkapital	22 735	17 277
Mer-/mindreverdier investeringer bokført til amortisert kost	5 632	3 626

* Ansvarlig kapital og andre reserver utover minimumskrav

KLP – soliditetskapital

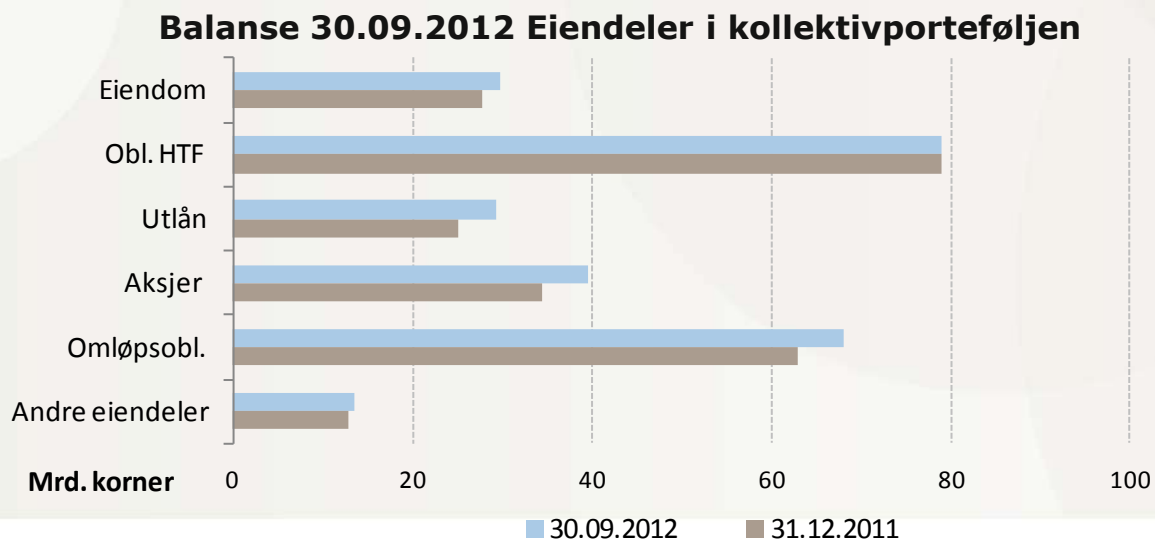

Svært god
soliditet
etter 3.
kvartal

KLP kollektivportefølje – allokering og avkastning

<i>Alle tall i prosent</i>	Andel ¹ 30.09.2012	Avkastning 30.09.2012	Avkastning 2011
Aksjer ¹	17,1	11,5	-7,3
Omløpsobligasjoner	22,2	7,0	7,2
Obligasjoner som holdes til forfall	32,2	3,6	5,2
Utlån	11,4	2,9	3,9
Eiendom	11,8	4,8	7,2
Andre finansielle eiendeler	5,3	2,7	2,9

¹ Målt etter eksponering

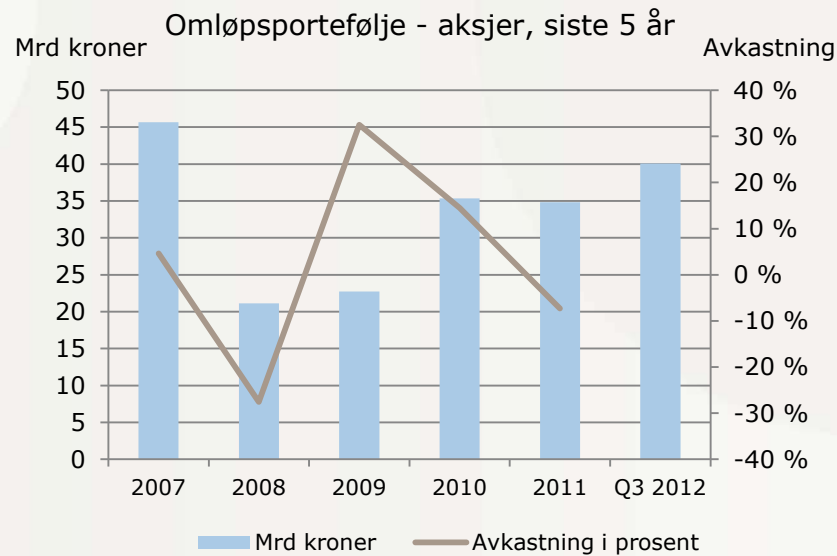

Omløpsporteføljer aksjer

KLP kollektivportefølje

Omløpsporteføljer aksjer ¹	30.09.2012	30.09.2011	31.12.2011
Verdi aksjer (mill kroner)	40 092	31 239	34 830
Avkastning omløpsaksjer	11,5 %	-14,2 %	-7,3 %
Andel indeksforvaltning aksjer	77,9 %	77,6 %	77,7 %

1 Beregnet etter forvaltningsmessige normer. Denne avviker noe fra regnskapsmessig verdi

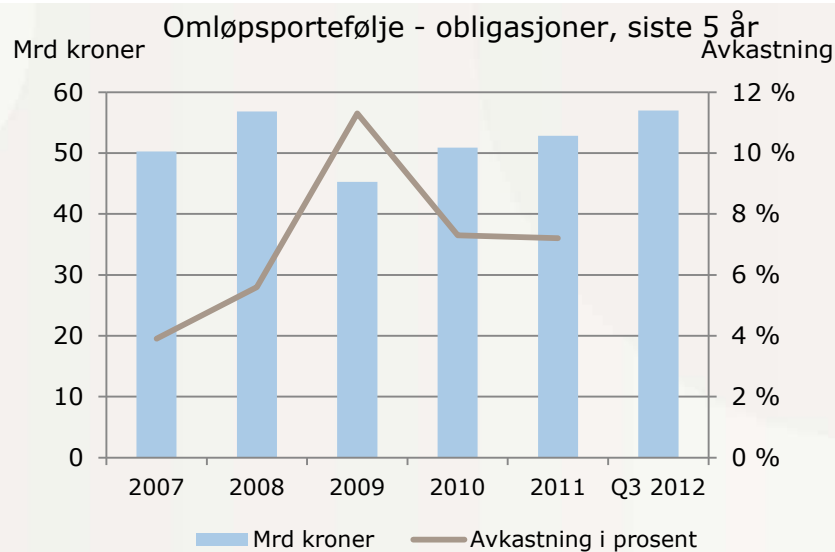

Omløpsporteføljer renter

KLP kollektivportefølje

Omløpsporteføljer renter*	30.09.2012	30.09.2011	31.12.2011
Verdi renter (mill kroner)	73 272	60 559	67 011
Avkastning omløpsrenter	6,0 %	5,0 %	6,3 %
Andel indeksforvaltning renter	35,5 %	36,3 %	35,5 %

* Beregnet etter forvaltningsmessige normer. Denne avviker noe fra regnskapsmessig verdi

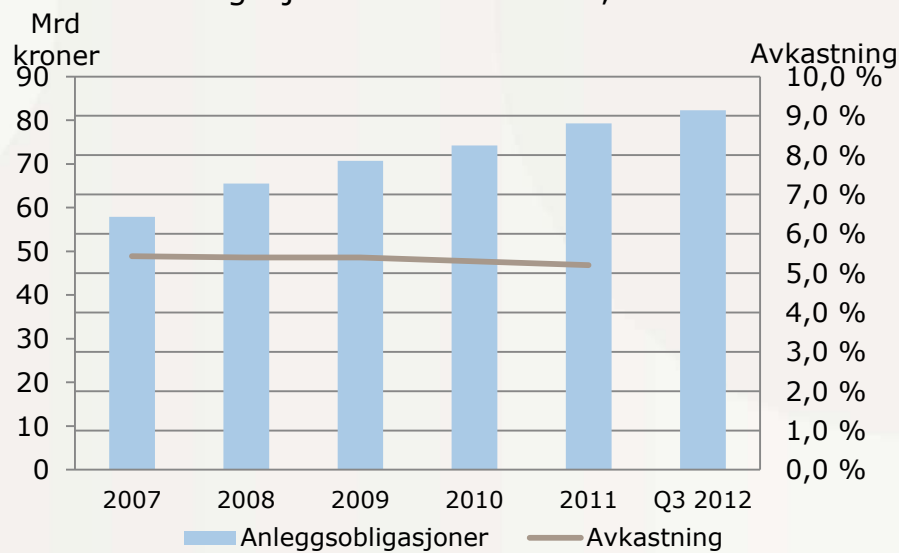

Obligasjoner bokført til amortisert kost

KLP kollektivportefølje

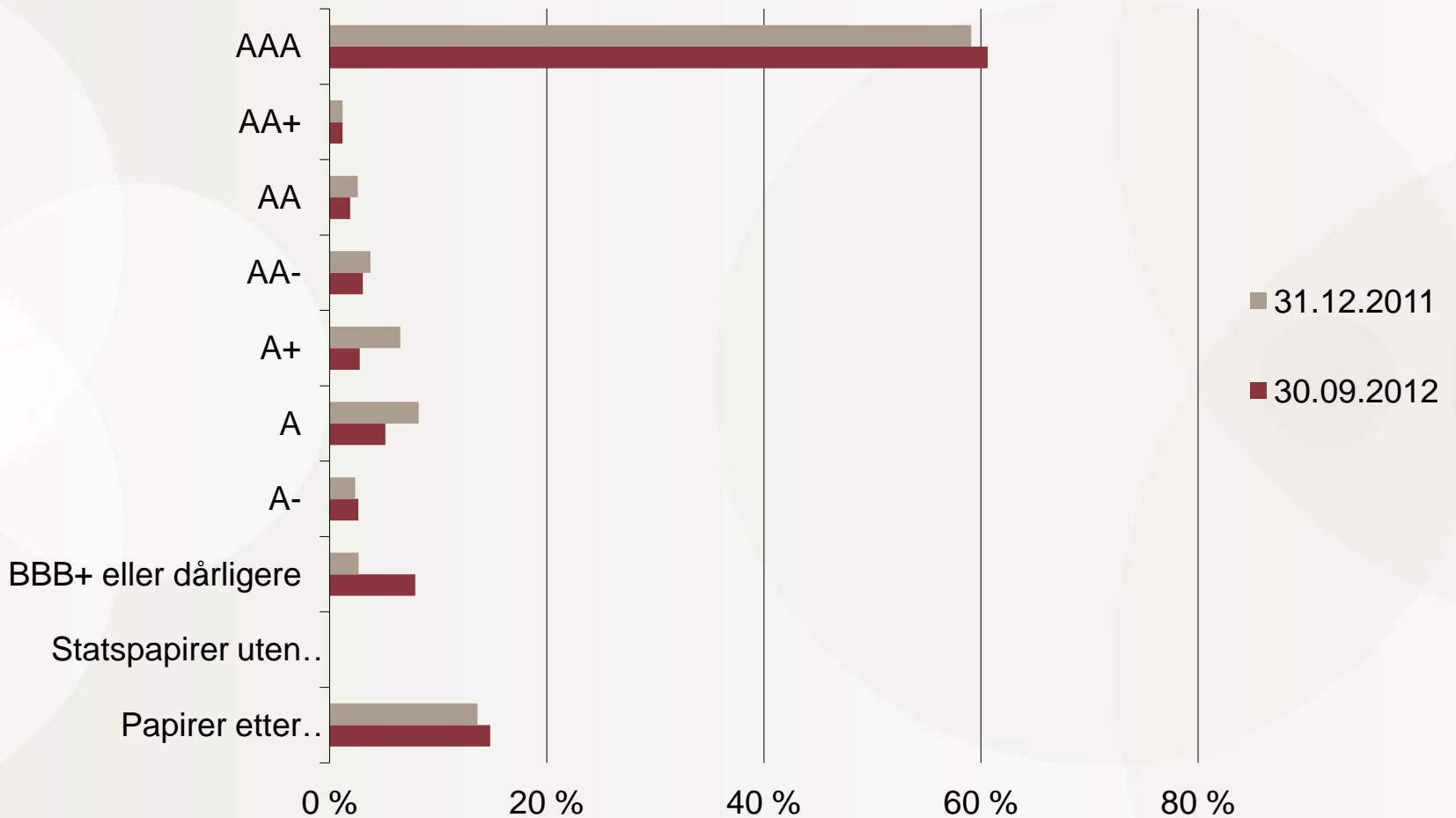
	3. kvartal		Hele året 2011
	2012	2011	
Bokført verdi (mill kroner)	82 272	76 791	79 287
Merverdi (mill kroner)	4 826	3 418	3 027
Avkastning (i %)	3,6	3,8	5,2

Obligasjoner Hold-til-forfall, siste 5 år

Obligasjoner bokført til amortisert kost

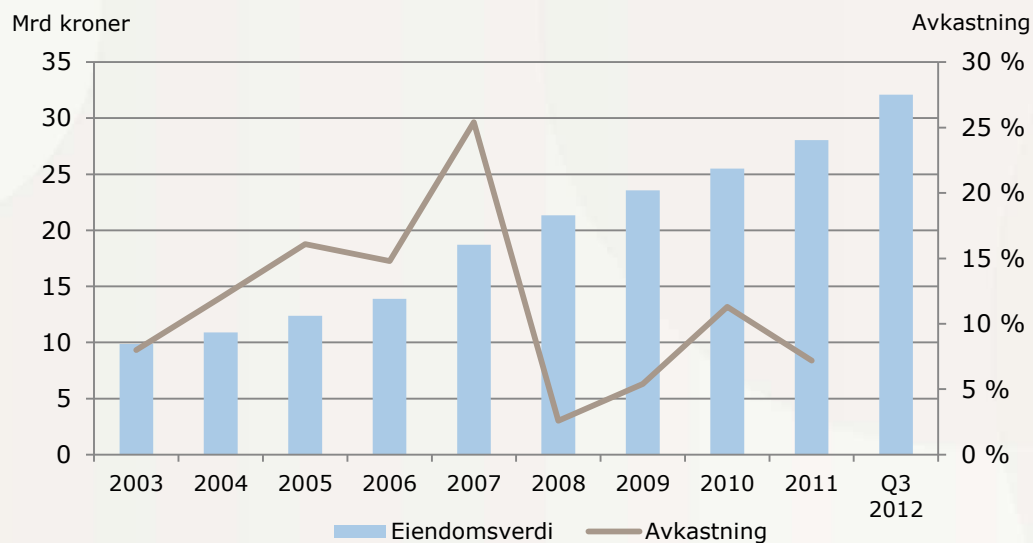
KLP kollektivportefølje

Eiendomsinvesteringer

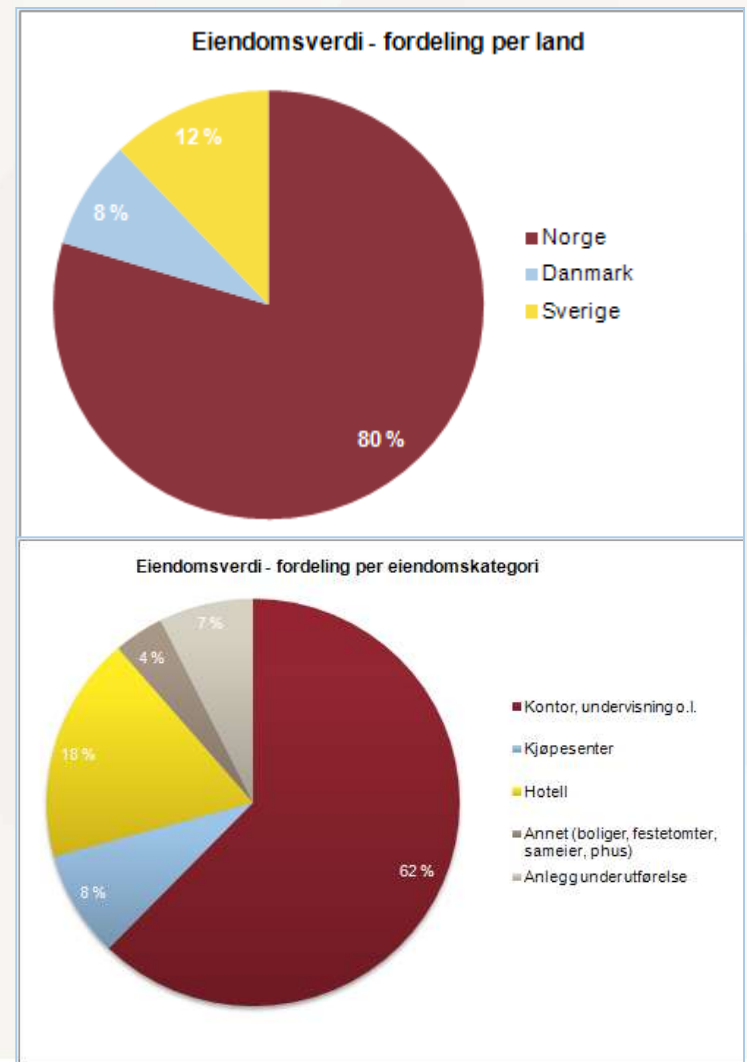
Totalportefølje

	Hittil i år		Hele året
	2012	2011	2011
Bokført verdi (verdijustert mill kroner)	32 086	29 202	29 821
Utleiegrad (i %)	96,5	93,9	95,1
Vektet gjenværende leietid (i år)	7,5	7,2	7,6

KLPs eiendomsvirksomhet

- KLP Eiendom AS inngår i kollektivporteføljen, men selskapet forvalter alle eiendomsinvesteringene i konsernet
- I hovedsak stabile verdier, men negativ utvikling på grunn av spesielle forhold i enkelteiendommer, eiendomsmassen er skrevet ned med -81 millioner kroner (- 0,3 prosent) i 3. kvartal 2012
- Nyinvesteringer hittil i år:
  - Ibsenkvartalet i Oslo (inn) og Fondbygget i Oslo (ut) i en byttehandel gjort med Norwegian Property
  - Akersgata 64-68 i Oslo
  - Såpsjudaren 15 i Stockholm
  - Stavanger Airport Hotel
  - Scandic Aarhus City – overtas i 4. kvartal
- Eiendomsinvesteringene i kollektivporteføljen utgjør 11,7 prosent av kollektivporteføljens finansaktiva

KLPs eiendomsvirksomhet

Eiendomsverdier	Hittil i år		Hele året
	2012	2011	2011
Virkelig verdi (mill kroner)	32 121	29 271	29 840
Verdijustering i %	0,9 %	1,6 %	1,4 %
Virkelig verdi kollektivporteføljen (mill kroner)	29 560	26 705	27 283
Verdijustering i % kollektivporteføljen	0,9 %	1,3 %	1,1 %

Avkastning	Hittil i år		Hele året
	2012	2011	2011
Totalavkastning	5,0 %	5,7 %	7,0 %
Totalavkastning kollektivporteføljen	5,1 %	5,5 %	6,8 %

*Alle tall er inkludert valutasikring

KLP Skadeforsikring

KLP Skadeforsikring

Resultat:
99 millioner
kroner

Gode
skaderesultater,
og god
finansavkastning

Fortsatt god
vekst i
personmarked,
mange anbud
utlyst i
kommune-
markedet

KLP Skadeforsikring pr 30.09.2012

- Godt driftsresultat - 98,6 millioner kroner før skatt
- Godt forsikringsresultat og gode finansinntekter
- Nysalget ligger litt etter forventningene – men mange tilbud er utlyst i oktober
- Største enkeltskade i kvartalet var på 16,3 millioner kroner (to kunder i samme bygg) – hittil i år 19,9 millioner kroner
- Forprosjekt med "Lean" innen tilbud gjennomført i sommer – videreføres for implementering
- CRM for offentlig/bedrift tatt i bruk – brukerne ser store fordeler

Markedsutviklingen

- Fortsatt sterk posisjon innen kommune og bedrifter
  - 308 kommuner og fylkeskommuner
  - 2 660 bedrifter
  - Stor anbudsaktivitet, gode utsikter for 4. kvartal
- Godt salg innen personkundemarkedet
  - 15 100 kunder hvorav 11 600 er medlemmer
  - 156 millioner kroner i premie
  - Høy fornyelsesrate
  - Lav avgangsrate

KLP Skadeforsikring – resultater pr 3. kvartal

<i>1 000 kroner</i>	Resultat 30.09.2012	Resultat 30.09.2011	Resultat 2011
Premieinntekter	485 925	441 994	598 831
Allokerte inntekter fra investeringer	27 586	46 125	53 947
Erstatninger	-398 264	-380 014	-548 356
Forsikringsrelaterte kostnader	-124 792	-102 200	-158 893
Andre forsikringsrelaterte poster	2 347	2 045	2 629
Endring sikkerhetsavsetninger m.v.	-29 552	-7 121	-7 902
Resultat av teknisk regnskap	-36 750	829	-59 746
Resultat fra investeringer	162 932	81 032	138 877
Allokert investeringsresultat til teknisk regnskap	-27 586	-46 125	-53 947
Resultat før avsetning til egenkapitalfond og skatt	98 597	35 736	25 185
Beregnet skattekostnad	-30 166	-6 483	-28 848
Avsetning til egenkapitalfond	9 140	-12 581	34 403
Resultat etter avsetning til egenkapitalfond	77 570	16 671	30 740

KLP Skadeforsikring AS

Nøkkeltall, prosent	30.09.2012	30.09.2011
Skadeprosent for egen regning	82,0 %	86,0 %
Kostnadsprosent for egen regning	25,7 %	23,1 %
Totalkostnadsprosent for egen regning	107,6 %	109,1 %
Finansavkastning	5,1 %	2,6 %
Kapitaldekning	27,7%	30,9 %
Resultatposter, mill kroner	30.09.2012	30.09.2011
Forfalt premie brutto	667	586
Premieinntekter for egen regning	486	442
Erstatningskostnader for egen regning	-398	-380
Forsikringsrelaterte driftskostnader for egen regning	-125	-102
Resultat før skatt og endring i egenkapitalfond	99	36
Balanseposter, mill kroner	30.09.2012	30.09.2011
Finansielle eiendeler	3 271	3 164
Sum eiendeler	3 648	3 599
Egenkapital	787	782
Forsikringstekniske avsetninger for egen regning	2 490	2 408

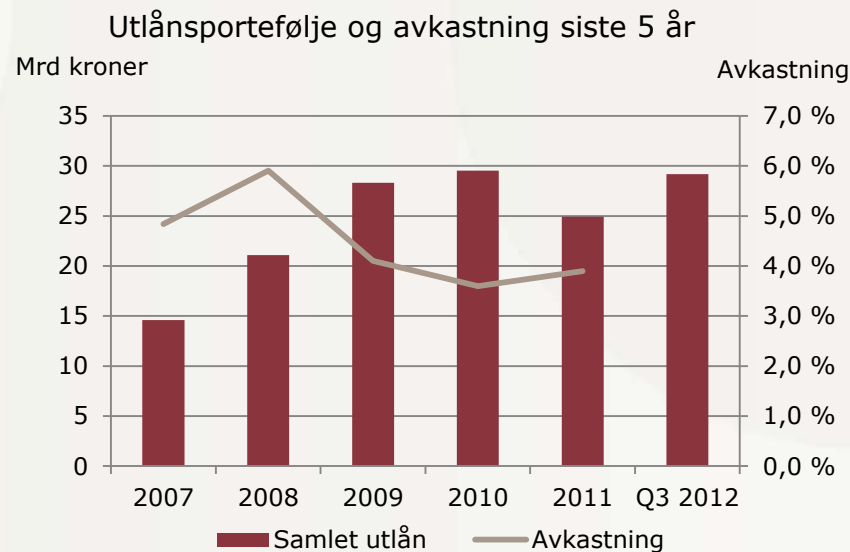
Bank og finansieringstjenester

Utlån – KLP kollektivportefølje

	3. kvartal		Hele året
	2012	2011	2011
Bokført verdi (mill kroner)	29 180	25 525	24 914
Herav lån med fastrente (mill kroner)	11 982	11 568	10 193
Avkastning (i prosent)	2,9	2,8	3,9
Spesifisert og uspesifisert tapsavsetning (mill kroner)	0,9	0,8	0,8

KLP bank-konsern – hovedtall pr selskap

<i>Millioner kroner</i>	KLP Kreditt		KLP Kommunekreditt		KLP Banken	
	3. kv. 2012	2011	3. kv. 2012	2011	3. kv. 2012	2011
Netto renteinntekter	3,1	6,0	46,6	3,0	10,2	3,1
Netto gebyr- og provisjonsinntekter	-	0,0	-	-0,0	3,4	-
Forvaltningshonorar	-	0,0	-	-	64,5	-
Driftskostnader	-1,5	-7,3	-19,7	-41,1	-72,9	-1,5
Verdiendringer finansielle instrumenter	0,5	-2,1	51,4	-11,9	0,2	0,5
Resultat før skatt	2,2	-3,5	78,3	-50,0	5,3	2,2
Forvaltningskapital	1 364	1 513	25 244	26 588	7 524	1 364

KLP bank-konsern – hovedtall konsernet

	KLP Banken konsern	
<i>Millioner kroner</i>	3. kv. 2012	2011
Netto renteinntekter	60,0	21,1
Netto gebyr- og provisjonsinntekter	3,4	3,8
Forvaltningshonorar	64,5	59,6
Driftskostnader	-94,1	-139,9
Verdiendringer finansielle instrumenter	52,1	-6,8
Resultat før skatt	85,8	-62,2
Forvaltningskapital	28 668	31 715

KLP bank-konsern – utlån og innskudd

	Boliglån		Offentlige lån		Innskudd	
	3. kv. 2012	2011	3. kv. 2012	2011	3. kv. 2012	2011
<i>Milliarder kroner</i>						
KLP Banken AS	1,5	3,2	-	-	2,4	1,8
KLP Kreditt AS	-	-	1,1	1,4	-	-
KLP Kommunekreditt AS	-	-	20,4	23,5	-	-
KLP (forvaltningsavtale)	8,9	6,3	20,1	18,4	-	-
Sum	10,4	9,5	41,6	43,4	2,4	1,8

KLP Banken 3. kvartal

- Boliglånsvekst følger plan
- Bedret lønnsomhet offentlige lån gir godt resultat i bankkonsernet
- KTI på linje med mål
- Innskudd fra bedriftskunder 100 millioner kroner
- Kredittkort lansert
- Banken godkjent utsteder av bank-id

PM:
21 572
aktive
kunder

KLP Kapitalforvaltning

Resultat på
14 millioner
kroner pr
3. kvartal

Forvalter
19 milliarder
kroner for
konsern-
eksterne kunder

Netto nytegning
fra konsern-
eksterne kunder
på
3,9 milliarder
kroner

KLP Kapitalforvaltning & KLP Fondsforvaltning

- KLP Kapitalforvaltning AS og KLP Fondsforvaltning AS utgjør KLP-konsernets verdipapirforvaltningsmiljø. Totalt ble det forvaltet 232 milliarder kroner ved utgangen av kvartalet. Hoveddelen av midlene er forvaltet på vegne av Kommunal Landspensjonskasse og datterselskapene i KLP-konsernet
- 19 milliarder kroner forvaltes på vegne av eksterne investorer og personkunder. I KLP fondene er det ca 20 000 andelseiere
- Spesialfondet KLP Alfa Global Rente ble startet opp i september
- Resultat før skatt;
  - Pr 30.09.2012: 14 millioner kroner

Oppsummering

2012 - mot et nytt godt år

- Betydelig styrket markedsposisjon
- Etter betydelig uro i første halvår synes finansmarkedene å konsolidere seg
- Solide finansielle buffere gir evne til å skape verdier og stabil fremtidig avkastning til kundene
- Konsentrert satsing mot kundegruppene Offentlig Marked og Personmarkedet gir resultater

Kontaktpersoner i KLP

Stilling	Navn	Telefon	E-post
Konserndirektør Økonomi & Finans	Aage E. Schaanning	22 03 79 01/90 52 43 12	aes@klp.no
Finansdirektør	Per Victor Nordan	22 03 35 55/92 03 55 00	pvn@klp.no
Kommunikasjonsdirektør	Ole Jacob Frich	22 03 78 96/90 91 55 23	ojf@klp.no